

Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs

Brīvības iela 104. k-2, Rīga, LV-1001. tālr. 67356161, 67356140, fakss 67331150, e-pasts knab@knab.gov.lv, www.knab.gov.lv

Rīgā

_____ Nr. _____

Uz _____ Nr. _____

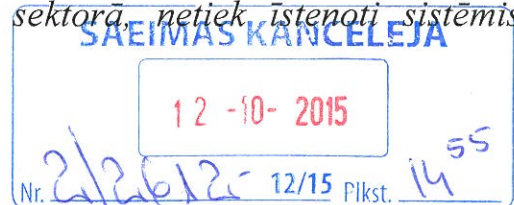
Saeimas Zolitūdes traģēdijas
parlamentārās izmeklēšanas
komisijas priekšsēdētājam
R. Balodim Cienījamie Zolitūdes traģēdijas parlamentārās
izmeklēšanas komisijas locekļi!*Par galaziņojuma projektu*

Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (turpmāk – KNAB), izvērtējot Saeimas Zolitūdes traģēdijas parlamentārās izmeklēšanas komisijas (turpmāk – Komisija) galaziņojuma projekta **15.5.** un **15.6.** punktā norādīto, vēlas izteikt savu viedokli par šajos punktos minēto, jo KNAB ieskatā šajos punktos ietvertie apgalvojumi un konstatējumi nav atbilstoši faktiskajai situācijai un var sabiedrībai, tai skaitā personām, kas šo galaziņojumu kā avotu varētu izmantot, piemēram, pētnieciskiem nolūkiem, radīt maldīgu priekšstatu par korupcijas novēršanu un apkarošanu, un noziedzīgu nodarījumu, t.sk., būvniecības jomā izmeklēšanu valstī kopumā.

Komisijas darbības mērķis bija konstatēt un izvērtēt Zolitūdes traģēdiju veicinošas nepilnības valsts un pašvaldību iestāžu darbā un normatīvajā regulējumā, identificējot arī par nepilnībām atbildīgās amatpersonas, kā arī formulēt priekšlikumus normatīvā regulējuma un valsts un pašvaldību iestāžu darba uzlabošanai, tāpēc ļoti būtiski ir sniegt sabiedrībai **patiesu** un iespējami pilnīgu pārskatu par konstatētajiem faktiem un to novērtējumu, kā arī no novērtējuma izrietošus priekšlikumus konstatēto trūkumu novēršanai.

Saskaņā ar Parlamentārās izmeklēšanas komisiju likuma 13.panta pirmo daļu, pabeidzot savu darbību, parlamentārās izmeklēšanas komisija sagatavo galaziņojumu, kurā atspoguļo komisijas konstatētos faktus un to novērtējumu, komisijas secinājumus, komisijas priekšlikumus konstatēto trūkumu novēršanai, norādot institūcijas, kuru kompetencē ir attiecīgo trūkumu novēršana.

Komisijas galaziņojuma projektā norādīts: “**15.5.** Līdz šim laikam Latvijā netiek veikta proaktīva (uz izmeklēšanas iestāžu iniciatīvu, nevis iesniegumiem balstīta) vēršanās pret korupciju privātajā sektorā, netiek īstenoti sistēmiski

operatīvie un izmeklēšanas pasākumi, lai atklātu noziedzīgus nodarījumus būvprojektētāju, būvprojektu ekspertu, būvuzraugu, būvdarbu veicēju (ģenerāluzņēmēju un apakšuzņēmēju) u.c. darbībā. ²⁴⁶ Ņemot vērā šādu latentu noziegumu atklāšanas sarežģītību un KNAB specializēšanos ar korupciju saistīto noziegumu atklāšanā, par atbildīgo iestādi korupcijas apkarošanā privātajā sektorā ir jānosaka KNAB, izdarot attiecīgus grozījumus Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumā²⁴⁷ un Kriminālprocesa likumā.

15.6. *Lai gan jau pašlaik Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likums nosaka pienākumu KNAB izstrādāt metodiku korupcijas novēršanai privātajā sektorā, KNAB nav veicis plānveidīgus korupcijas novēršanas pasākumus ne privātajā sektorā kā tādā, ne arī būvniecības nozarē. Tāpēc Ministru kabinetam ir jāuzdod KNAB veikt korupcijas novēršanas pasākumus būvniecības jomā, vienlaikus aktīvi izglītojot būvniecības procesa dalībniekus par korupcijas riskiem un OECD Pretkorupcijas konvencijas prasībām korupcijas risku mazināšanai”.*

No galaziņojuma projektam pievienotajām atsaucēm pie iepriekš minētajiem punktiem, secināms, ka šādu konstatējumu avots ir (atsauce Nr.245 un atsauce Nr.246) korupcijas novēršanas un apkarošanas speciālistes J.Strīķes, biedrības „Sabiedrība par atklātību „Delna”” direktora G.Jankova sniegtā informācija (Sk.Komisijas 21.09.2015. sēdes protokols Nr. 24, 5.-6.lpp.)

Iepazīstoties ar Komisijas sēžu protokoliem un citiem darba materiāliem, KNAB neizdevās atrast informācijas avotus, kas saturētu konkrētus faktus, kas varētu pamatot galaziņojuma projekta 15.5. un 15.6.punktā norādīto.

Izvērtējot galaziņojuma 15.5. punktā minēto, ka ...*Līdz šim laikam Latvijā netiek veikta proaktīva (uz izmeklēšanas iestāžu iniciatīvu, nevis iesniegumiem balstīta) vēršanās pret korupciju privātajā sektorā, netiek īstenoti sistēmiski operatīvie un izmeklēšanas pasākumi, lai atklātu noziedzīgus nodarījumus būvprojektētāju, būvprojektu ekspertu, būvuzraugu, būvdarbu veicēju (ģenerāluzņēmēju un apakšuzņēmēju) u.c. darbībā, vēlamies norādīt, KNAB ieskatā šis apgalvojums neatbilst patiesībai un kompetentu (ar faktiem pamatotu) viedokli par šiem jautājumiem varēja sniegt tikai Valsts policijas pārstāvji, kuru rīcībā vajadzētu būt analītiskai informācijai par noziedzīgiem nodarījumiem būvniecībā, tai skaitā, ja tie saistīti ar komerciālo uzpirkšanu vai neatļautu labumu pieņemšanu, jo saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 387.panta pirmo daļu Valsts policijas pilnvarotas amatpersonas izmeklē jebkuru noziedzīgu nodarījumu, izņemot šā panta otrajā līdz desmitajā daļā noteiktos gadījumus, ja vien ģenerālprokurors nav uzdevis to darīt.*

Valsts policijas kompetencē ir izmeklēt arī noziedzīgus nodarījumus pret vispārējo drošību un sabiedrisko kārtību, t.sk. būvniecības jomā, kā arī izmeklēt noziedzīgus nodarījumus tautsaimniecībā, kas saistīti ar neatļautu labumu pieņemšanu (KL 198.pants.) un komerciālo uzpirkšanu (KL 199.pants), savukārt saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 387.panta sesto daļu KNAB pilnvarotas amatpersonas izmeklē noziedzīgus nodarījumus, kuri saistīti ar politisko

organizāciju (partiju) un to apvienību finansēšanas noteikumu pārkāpumiem, kā arī noziedzīgus nodarījumus valsts institūciju dienestā, ja tie ir saistīti ar korupciju.

Tādējādi KNAB vēlas norādīt, ka veicot noziedzīgu nodarījumu izmeklēšanu un operatīvo darbību atbilstoši savai šobrīd likumā noteiktajai kompetencei, tas ir, izmeklējot noziedzīgus nodarījumus, kas noteikti Krimināllikuma XXIV nodaļā “Noziedzīgi nodarījumi **valsts institūciju dienestā**”, KNAB nav ieguvis (tam nebija arī likumisku tiesību iegūt), apkopojis vai analizējis tādus datus vai ziņas par būvniecības jomu, kas ļautu izdarīt galaziņojuma projektā norādītos secinājumus par korupciju privātajā sektorā.

Protams, pastāv iespējamība, ka būvniecības jomā pastāv komerciālā uzpirkšana un neatļauta labumu pieņemšana, taču, lai izdarītu secinājumus par šiem jautājumiem, būtu jāsaņem kompetento institūciju objektīva informācija par situāciju.

Tādējādi KNAB vēlas uzsvērt, ka konstatējumi un secinājumi, kas izdarīti balstoties uz nepārbaudītu Komisijai sniegto informāciju, nepārlicinoties par tās atbilstību patiesībai, kā arī nepārlicinoties par informācijas sniedzēja kompetenci vispār sniegt šādas ziņas (ievērojot Valsts policijas kompetenci), KNAB ieskatā radījuši arī diskutablus ieteikumus turpmākai rīcībai – saskaņā ar galaziņojuma projekta 15.5.punktā norādīto Komisija iesaka: “.....*Nemot vērā šādu latentu noziegumu atklāšanas sarežģītību un KNAB specializēšanos ar korupciju saistīto noziegumu atklāšanā, par atbildīgo iestādi korupcijas apkarošanā privātajā sektorā ir jānosaka KNAB, izdarot attiecīgus grozījumus Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likumā²⁴⁷ un Kriminālprocesa likumā.*”

Vienlaikus KNAB informē, ka jautājumi par korupcijas novēršanu un apkarošanu privātajā sektorā regulāri tiek diskutēti valsts pārvaldē, kā arī tiek veikta rīcība saistībā ar šo jautājumu risināšanu.

Informējam, ka KNAB izstrādāja un šā gada 16.jūlijā Ministru kabinets ar rīkojumu Nr.393 (prot. Nr.34 40.§) apstiprināja **Korupcijas novēršanas un apkarošanas pamatnostādnes 2015.-2020.gadam** (turpmāk - Pamatnostādnes) un Pamatnostādnēs paredzēto uzdevumu un pasākumu plānu 2015.-2020. gadam (turpmāk - Plāns), ietverot tajā uzdevumus un pasākumus arī korupcijas novēršanai privātajā sektorā.

KNAB norāda, ka neskatoties uz Pamatnostādņu 9.1.punktā paredzēto uzdevumu par KNAB kompetences pārskatīšanu attiecībā uz tiesībām izmeklēt koruptīvus noziedzīgus nodarījumus arī privātajā sektorā, KNAB uzskata, ka par šiem jautājumiem vēl ir jādiskutē, iesaistot gan VP, gan IeM, gan Ģenerālprokuratūru, jo šis jautājums ir saistīts ne tikai ar būtisku KNAB pilnvaru paplašināšanu, bet arī ar ievērojamu budžeta finanšu līdzekļu piesaistīt šādai funkciju pārdalei.

Izvērtējot galaziņojuma projekta **15.6.punktā** norādīto, ka: “....*KNAB nav veicis plānveidīgus korupcijas novēršanas pasākumus ne privātajā sektorā kā tādā, ne arī būvniecības nozarē. Tāpēc Ministru kabinetam ir jāuzdod KNAB veikt korupcijas novēršanas pasākumus būvniecības jomā, vienlaikus aktīvi izglītojot būvniecības procesa dalībniekus par korupcijas riskiem un OECD Pretkorupcijas*

4

konvencijas prasībām korupcijas risku mazināšanai” paskaidrojam, ka minētais konstatējums neatbilst patiesībai un informējam par KNAB veiktajiem korupcijas novēršanas pasākumiem.

Korupcijas novēršanai būvniecībā un privātajā sektorā veikti šādi pasākumi:

- 1) 2011.gada I pusgadā ir veikta Korupcijas risku analīze par būvniecības procesu uzraudzību būvatļauju izsniegšanas posmā Latvijas pašvaldībās;
- 2) Sagatavota prezentācija par korupcijas risku cēloņiem būvniecības procesā – KNAB informāciju prezentēja 26.11.2013. Saeimas Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisijas Korupcijas novēršanas apakškomisijas sēdē;
- 3) Tiesību aktu projektu izvērtējums - 2014.-2015.gadā izvērtēti un sniegti atzinumi, izsakot iebildumus (vairāk nekā 200) par normatīvo aktu projektiem (2014.-134, 2015.-68);
- 4) KNAB” 2014.gada 5.novembrī piedalījās DNB bankas (un partneru) rīkotajā konferencē par būvniecības jautājumiem, sniedzot prezentāciju “Korupcija būvniecībā - riski un sekas”;
- 5) KNAB 2013.gada decembrī apzināja situāciju pašvaldībās par valsts amatpersonām, kuras pašvaldībā nodrošina būvniecības procesa tiesiskumu un kontrolē normatīvo aktu prasību ievērošanu, vienlaikus aicinot pārbaudīt, vai visos valsts amatpersonas amata savienošanas gadījumos ir izsniegtas amata savienošanas atļaujas, kā arī atkārtoti izvērtēt jau izsniegtās amata savienošanas atļaujas būvniecības uzraudzībā strādājošajiem. Birojs lūdza īpašu uzmanību pievērst tam, vai amata savienošana nerada interešu konfliktu un nekaitē tiešo amata pienākumu pildīšanai. Apkopojot datus no 114 pašvaldībām, tika konstatēts, ka no 396 valsts amatpersonām 31 gadījumā valsts amatpersonām amata savienošanas atļaujas bija izsniegtas tikai pēc informācijas pieprasījuma no Biroja saņemšanas, tika konstatēti 10 amatu savienošanas ierobežojumu pārkāpumi.
- 6) Sabiedrības informēšanas un izglītošanas darbs 2014.-2015 - izglītojoši semināri par korupcijas un interešu konflikta novēršanas jautājumiem:
  - a) **Rīgas pilsētas būvvaldē** - 60 amatpersonas noklausījušās 8 stundu kursu “Korupcijas novēršana” VAS un 3 personas - kursu “Iekšējās kontroles pasākumi korupcijas novēršanai”;
  - b) Semināri 21 pašvaldībā (Jelgavas novads, Jūrmala, Ludzas novads, Ciblas novads, Zilupes novads, Līvānu novads, Ogres novads, Ķeguma novads, Lielvārdes novads, Limbažu novads, Alojās novads, Salacgrīvas novads, Ventspils, Krustpils novads, Jēkabpils novads, Aknīstes novads, Viesītes novads, salas novads, Pļaviņu novads, Lielvārdes novads, Rēzeknes novads, Daugavpils)
- 7) Realizēta apmācību programma “Train the trainer”: Korupcijas novēršanas apmācību programma tālākizglītojamiem korupcijas novēršanas jautājumos. Stiprinot valsts amatpersonu apmācību sistēmu un nodrošinot plašu valsts un pašvaldību institūciju iesaisti savu darbinieku izglītošanā par pretkorupcijas jautājumiem, “Train the trainers” ietvaros sagatavoti tālākizglītojami no

pašvaldībām (Daugavpils, Liepāja, Jelgava, Valmiera, Rēzekne, Jēkabpils, Rīga).

8) Izveidota sadaļa uzņēmējiem KNAB mājas lapā <http://www.knab.gov.lv/lv/education/uznemejiem/>, informējot uzņēmējus, ka: biznesa darījumos nav pieļaujama kukuļošana, lai iekarotu tirgu vai gūtu peļņu. Korupcija rada nopietnas morālas dabas un politiskas bažas, apdraud labu valsts pārvaldību un tautsaimniecības attīstību, un izkropļo konkurences nosacījumus. Lai mazinātu korupciju, 2014.gadā KNAB ir uzsācis uzņēmēju izglītošanu par pretkorupcijas jautājumiem. Šobrīd norit darbs pie metodisko materiālu izstrādes un apkopošanas, informācija šajā sadaļā regulāri tiek papildināta.

Latvija ir Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) Kukuļošanas apkarošanas starptautiskajos biznesa darījumos darba grupas dalībvalsts. Lai kļūtu par OECD dalībvalsti, Latvija ir pievienojusies OECD Konvencijai par ārvalstu amatpersonu kukuļošanas apkarošanu starptautiskajos biznesa darījumos, kura Latvijā stājās spēkā 2014.gada 30.maijā.

KNAB 2014.gadā sagatavoja bukletu uzņēmējiem "Godprātīga un no korupcijas brīva starptautiskā uzņēmējdarbība" īpaši vēršot uzņēmēju uzmanību, ka neatļauti maksājumi, ziedojumi, dāvinājumi un citi labumi amatpersonām ar mērķi apiet noteikumus, lai panāktu labvēlīgāku attieksmi vai ātrāku problēmas risinājumu ir kukuļošana jeb korupcija, un tāda rīcība ir prettiesiska un nav pieļaujama. Korupcija rada nopietnas juridiskas, morālas, ekonomiskas un politiskas sekas, apdraud labu valsts pārvaldību un tautsaimniecības attīstību, kā arī kropļo konkurenci.

Atgādinot uzņēmējiem par godprātīgu un tiesisku komerciālo darbību, KNAB izstrādātajā bukletā uzņēmumus aicina novērtēt korupcijas riskus un ieviest to novēršanas pasākumus, izstrādājot ētikas vadlīnijas, attīstot iekšējās kontroles un ziņošanas mehānismus, kā arī izglītojot un apmācot darbiniekus par uzņēmuma vērtībām un rīcību ētisku dilemmu situācijās. Vienlaikus informatīvajā materiālā tiek sniegta informācija par korupcijas un kukuļošanas būtību, sodiem, kā arī juridiskajām personām piemērojamajiem piespiedu ietekmēšanas līdzekļiem, ja kukuļošana veikta juridiskas personas interesēs, labā vai tās nepienācīgas pārraudzības vai kontroles rezultātā.

Bukleti ir pieejami KNAB Ziņojumu centrā, kā arī elektroniski. http://www.knab.gov.lv/uploads/free/uznemeju_izglitosana/godpratiga_un_no_korupcijas_briva_uznemejdarbiba.pdf.

Pretkorupcijas rokasgrāmatas uzņēmējiem - ieviešot OECD Konvencijas par ārvalstu amatpersonu kukuļošanas apkarošanu starptautiskajos biznesa darījumos prasības, KNAB ar mērķi informēt uzņēmējus par nepieciešamajiem iekšējās kontroles mehānismiem korupcijas novēršanai 2014.gada vasarā latviešu valodā ir pārtulkojis OECD, ANO Narkotiku un noziedzības novēršanas biroja un Pasaules Bankas 2013.gadā publicēto rokasgrāmatu "Anti-Corruption Ethics and Compliance Handbook for Business".

Rokasgrāmata ir praktisks palīgs uzņēmumiem, kas vēlas stiprināt vai ieviest korupcijas un krāpšanas novēršanas pasākumus savā organizācijā. Materiālā

apkopoti galvenie starptautiskās uzņēmējdarbības vadības instrumenti un aprakstīta to praktiskā ieviešana dzīvē. Tajā apkopoti starptautiski visvairāk atzītie korupcijas novēršanas instrumenti uzņēmējdarbībā, kā arī aprakstīti spilgti piemēri no uzņēmējdarbības prakses, ieviešot pretkorupcijas politiku ("Pretkorupcijas rokasgrāmata uzņēmējiem: ētiskas un tiesiskas darbības nodrošināšana"(2014, latviešu valodā)).

KNAB ir izplatījis informāciju par noderīgiem informācijas avotiem uzņēmējiem - ANO Narkotiku un noziedzības biroja (UNODC) publikācija angļu valodā „An Anti-Corruption Ethics and Compliance Programme for Business: A Practical Guide”, kā arī informējis par citiem informatīvajiem materiāliem par korupcijas novēršanu uzņēmējdarbībā (Prezentācija uzņēmējiem: Korupcijas risku ietekme uz uzņēmuma darbību ārvalstīs: juridiskās personas atbildība, informācija Latvijas vēstniecībām ārvalstīs: Latvijas pienākumi starptautiskās kukuļošanas apkarošanā, noderīgas saites uzņēmējiem - OECD izstrādātie materiāli par korupciju starptautiskajos darījumos (dažādās valodās), UNODC publikācijas korupcijas novēršanas un apkarošanas jomā (dažādās valodās), Interneta vietne uzņēmējiem par korupcijas novēršanu uzņēmējdarbībā, Business Anti-Corruption Portal (angļu valodā), Latvijas nacionālais kontaktpunkts, OECD vadlīnijas multinacionālajiem uzņēmumiem, OECD faktu lapa par ārvalstu amatpersonu kukuļošanu (angļu valodā)).

Kopš 2014.gada KNAB ir uzsācis uzņēmēju izglītošanu par pretkorupcijas jautājumiem, aicinot sekot līdzi aktuālajai informācijai par gaidāmajiem semināriem attiecīgajā KNAB mājaslapas sadaļā.

KNAB ir ieplānojis 2016.gadu sabiedrības izglītošanas un informēšanas jomā pasludināt par **“Uzņēmēju gadu”**, plānojot veikt virkni pasākumus uzņēmēju izglītošanai – tā 2015.gada 9.decembrī plānota konference par risku vadību uzņēmējdarbībā, 2016.gada novembrī plānota EPAC/EACN (Eiropas pretkorupcijas kontaktpunktu tīkls) konference (galvenā tēma Private Sector Integrity), aicinot dalībniekus dalīties ar pieredzi, kāda ir situācija citās dalībvalstīs, kā tiek risināti problēmjautājumi, kādas ir tiesību normas, kā tiek veidota sadarbība ar uzņēmējus apvienojošām organizācijām u.c. Pasākuma laikā plānots parakstīt deklarāciju par aktīvu līdzdalību godprātīgas uzņēmējdarbības principu popularizēšanai. Pasākums piešķirs starptautisku dimensiju Biroja pasludinātajam uzņēmēju izglītošanas gadam un būs kā noslēdzošais pasākums. Papildus plānots izmantot arī dažādus citus informēšanas paņēmienus, piemēram - reklāmas video uzņēmēju auditorijai, publikācijas populārākajos biznesa žurnālos un avīzēs,u.c.

Papildus minētajam, informējam, ka MK apstiprinātajās Pamatnostādnēs ir ietverts rīcības virziens (Nr.6): Korupcijas novēršanas pasākumu ieviešana privātajā sektorā, kas paredz punktus 6.1;6.2;6.3 un 6.4 konkrētus uzdevumus korupcijas novēršanai privātajā sektorā, kā arī rīcības virziens (Nr.7) ar konkrētiem uzdevumiem personu un grupu, kas nepārstāv valsts sektoru, iesaistīšanai korupcijas novēršanā un sabiedrības neiecietības pret korupciju un tās radītajiem draudiem veicināšanā.

Ievērojot minēto un lai nodrošinātu Komisijas galaziņojumā ietvertās informācijas atbilstību faktiskajiem apstākļiem, lūdzam rast iespēju izvērt KNAB argumentus Komisijas sēdē, kurā plānots skatīt galaziņojuma projektu, kā arī pievienot KNAB vēstuli Komisijas darba dokumentiem, tai skaitā publiskojot to Komisijas mājas lapā.

Cieņā,
priekšnieks

J.Streļčenoks

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU.

Jurča 67356163

Laika zīmogs:
09.10.2018

Dokumenta numurs:
1/6534